

Bijlage 3. Behandeling van de adviezen en opmerkingen en bezwaren bij het ministerieel besluit tot definitieve bescherming als monument van de kasseiweg Keulenstraat in Hoegaarden (Meldert)

Provincie: Vlaams-Brabant

Gemeente: Hoegaarden, 2de afdeling, sectie B

Objectnummer: 4.01/24041/143.1

-

Dossiernummer: 4.001/24041/104.1

Omschrijving:

Kasseiweg Keulenstraat, Hoegaarden (Meldert)

Mij bekend om gevoegd te worden bij het besluit van heden:

Brussel, 12/06/24

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Getekend door: Matthias Diependaele (Sig)
Getekend op: 2024-06-12 22:15:54 +02:00
Reden: Ik keur dit document goed

Vlaamse
overheid

Matthias DIEPENDAELE

1. Adviezen en opmerkingen uitgebracht voorafgaand aan de voorlopige bescherming

1.1. Adviezen uitgebracht door de departementen en agentschappen van de beleidsdomeinen Omgeving, MOW en LV

1.1.1. Beleidsdomein Omgeving

Het advies werd gevraagd op 13 november 2023.

Natuur en Bos

Het agentschap Natuur en Bos bracht op 11 december 2023 een gunstig advies uit over deze bescherming maar vraagt onderstaande informatie aan het beschermingsdossier toe te voegen:

- Holle wegen en hun vegetatie zijn op basis van artikel 7 van het Besluit van de Vlaamse regering van 23 juli 1998 tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (Vegetatiebesluit) verboden te wijzigen kleine landschapselementen. Van het wijzigingsverbod kan slechts worden afgeweken middels het verkrijgen van een ontheffing, aan te vragen bij het Agentschap voor Natuur en Bos.

- Holle wegen bestaan uit het vlakke weggedeelte, de taluds en de schouders van de taluds. Waar deze schouders van de taluds (eerste twee meter bovenop talud) op aanpalende percelen zijn gelegen, dient een eventueel beschermingsbesluit ook die gedeelten van die private percelen te omvatten.

- Holle wegen en hun vegetaties moeten als kleine landschapselementen worden beheerd volgens de code van goede natuurpraktijk (zie bijlage 1 onderaan

<https://codex.vlaanderen.be/portals/codex/documenten/1006515.html#:~:text=Onder%20k>

[20landschapselementen%20\(3\)%20moet,bosjes%2C%20bronnen%2C%20dijken%2C%20gr](https://codex.vlaanderen.be/portals/codex/documenten/1006515.html#:~:text=Onder%20k)

[aften \)](https://codex.vlaanderen.be/portals/codex/documenten/1006515.html#:~:text=Onder%20k)

- In het beheerplan vastgelegde maatregelen kunnen geen voorrang hebben op bovenstaande regelgeving.

- Onderstaande direct werkende normen zijn hierbij van toepassing:

Artikel 16 Decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu van 21.10.1997

Artikel 7 Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het decreet van 21.10.1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu van 23.07.1998

Artikel 81 en 90bis Bosdecreet.

- Onderstaande doelstellingen of zorgplichten zijn hierbij van toepassing:

Artikel 14 §1 Decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu van 21.10.1997.

In navolging van deze wetgeving is de aanleg van "vereiste uitwijkstroken" waarnaar in het beschermingsdossier wordt verwezen, verboden.

Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Behandeling van het advies:

De gevraagde informatie wordt toegevoegd aan het inhoudelijk dossier bij de bescherming onder punt 2.4.3. Juridische toestand. Natuur en Bos.

Bij de beheersdoelstellingen wordt volgende zin geschrapt: 'Vereiste uitwijkstroken moeten zorgvuldig ingepast worden met gelijksoortige materialen.'

Het departement noch de overige agentschappen brachten een advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Conclusie:

Het advies heeft invloed op het inhoudelijk dossier. Het inhoudelijk dossier is als volgt aangepast:

Onder punt 2.4.3. Natuur en Bos werd volgende passage toegevoegd:

- Holle wegen en hun vegetatie zijn op basis van artikel 7 van het Besluit van de Vlaamse regering van 23 juli 1998 tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (Vegetatiebesluit) verboden te wijzigen kleine landschapselementen. Van het wijzigingsverbod kan slechts worden afgeweken middels het verkrijgen van een ontheffing, aan te vragen bij het Agentschap voor Natuur en Bos.

- Holle wegen bestaan uit het vlakke weggedeelte, de taluds en de schouders van de taluds. Waar deze schouders van de taluds (eerste twee meter bovenop talud) op aanpalende percelen zijn gelegen, dient een eventueel beschermingsbesluit ook die gedeelten van die private percelen te omvatten.

- Holle wegen en hun vegetaties moeten als kleine landschapselementen worden beheerd volgens de code van goede natuurpraktijk (zie bijlage 1 onderaan

[https://codex.vlaanderen.be/portals/codex/documenten/1006515.html#:~:text=Onder%20kleine%20landschapselementen%20\(3\)%20moet,bosjes%2C%20bronnen%2C%20dijken%2C%20grachten](https://codex.vlaanderen.be/portals/codex/documenten/1006515.html#:~:text=Onder%20kleine%20landschapselementen%20(3)%20moet,bosjes%2C%20bronnen%2C%20dijken%2C%20grachten))

- In het beheerplan vastgelegde maatregelen kunnen geen voorrang hebben op bovenstaande regelgeving.

- Onderstaande direct werkende normen zijn hierbij van toepassing:

Artikel 16 Decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu van 21.10.1997

Artikel 7 Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het decreet van 21.10.1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu van 23.07.1998

Artikel 81 en 90bis Bosdecreet.

- Onderstaande doelstellingen of zorgplichten zijn hierbij van toepassing:

Artikel 14 §1 Decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu van 21.10.1997.

Bij de beheersdoelstellingen werd volgende zin geschrapt: 'Vereiste uitwijkstroken moeten zorgvuldig ingepast worden met gelijksoortige materialen.'

1.1.2. Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken

Het advies werd gevraagd op 13 november 2023.

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

1.1.3. Beleidsdomein Landbouw en Visserij

Het advies werd gevraagd op 13 november 2023.

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

1.2. Advies uitgebracht door de betrokken gemeente Hoegaarden

Het advies werd gevraagd op 13 november 2023. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

De dienst Openbare Werken van de gemeente Hoegaarden bracht op 22 december 2023 advies uit over deze bescherming. De gemeente merkt op dat de kasseiweg in het kader van de Ruilverkaveling Willebringen door de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) heraangelegd wordt tussen de Meerstraat en het kapelletje. De weg zal opnieuw in kasseien aangelegd worden. In zone 1 waar de woningen staan worden de kasseien tussen betonnen kantstroken gelegd. De breedtes van de weg worden overal behouden. In zone 2 worden de kasseien gelegd zonder betonnen kantstrook.

Behandeling van het advies:

De beheerdoelstellingen in Artikel 3 van het ministerieel besluit vragen 'het behouden, goed beheren en vakkundig herstellen van de technische kenmerken van de kasseiweg met respect voor de historische wegopbouw en het aanwezige steenmateriaal'. Dit betekent dat bij heraanleg moet uitgegaan worden van een maximaal hergebruik van de originele materialen, voor zowel de kasseien als de boordstenen. De geplande heraanleg zit nog in de ontwerpfase. De uit te voeren werken vallen onder de toelatingsplichtige handelingen in Artikel 5 van het ministerieel besluit. Na de voorlopige bescherming van de kasseiweg kan het agentschap in samenspraak met de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) bekijken hoe de voorlopige plannen voor de heraanleg kunnen bijgestuurd worden zodat ook de boordstenen behouden blijven.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.3. Advies uitgebracht door de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed (VCOE)

Het advies werd gevraagd op 13 november 2023.

De VCOE bracht op 18 januari 2024 een voorwaardelijk gunstig advies uit over de bescherming van het onroerend goed. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

De commissie erkent dat het beschermingstype 'monument' meest geschikt is voor dit soort onroerend erfgoed. Uit de criterianota blijkt echter dat van de reeds op zichzelf beschermde kasseiwegen, een zestal bescherming geniet als dorpsgezicht of als (cultuurhistorisch) landschap. Het is dus onduidelijk of deze bestaande beschermingen als dorpsgezicht of als (cultuurhistorisch) landschap vandaag toereikend zijn. De commissie vraagt dit te verduidelijken. De commissie suggereert om de motiveringen van voorliggende nieuwe beschermingen op dit punt ook aan te vullen.

Aan de kasseiwegen Nerm ('*Buurtweg nr. 18*') en Walestraat in Hoegaarden wordt aanvullend de ruimtelijk-structurende waarde toegekend. Beide wegen hebben een specifieke landschappelijke inplanting die hen een beeldbepalend karakter verleent in de ruime omgeving. De criterianota omschrijft deze ruimtelijk-structurende waarde als volgt: '*Door de inplanting van de kasseiweg in het landschap heeft de weg een beeldbepalend karakter en is er een duidelijke wisselwerking tussen de weg en het omliggende landschap*'.

De commissie merkt op dat een wisselwerking met het omliggende landschap ook kenmerkend is voor enkele andere kasseiwegen. In het geval van de Keulenstraat markeert de weg de historische begrenzing van het bosrijke kasteeldomein van Meldert. Zowel bij de Keulenstraat als de kasseiweg Hauthem in Hoegaarden en de kasseiweg in Landen (Rumsdorp) is er sprake van open zichten op het omringende rurale landschap. Het beschermingsbesluit voor de kasseiweg van Landen vermeldt in de beschrijving van erfgoedelementen en -kenmerken zelfs expliciet de zichten op de omliggende akkers en de kerktorens van Landen en Rumsdorp. De commissie vraagt voor deze drie dossiers een toekenning van de ruimtelijk-structurerende waarde te overwegen.

Behandeling van het advies:

De commissie erkent dat het beschermingstype monument het meest geschikt is voor dit soort onroerend erfgoed. Uit de criterianota blijkt ook dat niet minder dan 66 van de 72 als op zichzelf staand element beschermde kasseiwegen in Vlaanderen dit statuut kregen. Het voorliggende pakket kasseiwegen volgt in die zin een aanpak die al sinds jaar en dag voor de bescherming van als element op zichzelf staande kasseiwegen geldt als het meest aangewezen. Of de bestaande beschermingen als cultuurhistorisch landschap of stads- en dorpsgezicht voor de zes resterende kasseiwegen volstaan, is geen vraag die binnen het bestek van dit beschermingsdossier moet beantwoord worden. De kasseiweg als op zichzelf staand element, onroerend goed werk van de mens, valt ook volledig onder de decretale definitie van een monument. De keuze voor dit instrument hoeft niet verder te worden verduidelijkt in de dossiers. Het volstaat dat hier het meest geschikte instrument gekozen is, zoals de commissie ook volledig erkent.

De definitie van ruimtelijk-structurerende waarde is: *"Een onroerend goed heeft ruimtelijk-structurerende waarde als het de ruimte ordent, afbakt, structureert of de blik leidt."*¹

De ruimtelijk-structurerende waarde gaat over de visuele ervaring in het heden en wordt toegekend aan een erfgoedobject dat visueel en ruimtelijk erg dominant is.

Aan de kasseiwegen Nerm (Buurtweg nr. 18) en Walestraat in Hoegaarden wordt de ruimtelijk-structurerende waarde toegekend op basis van hun landschappelijke inplanting. De Walestraat werd aangelegd op het plateau tussen twee beekvalleien. De kasseiweg Nerm werd aangelegd op de rand van de beekvallei. Deze specifieke inplanting zorgt voor een unieke wisselwerking tussen de kasseiwegen en het landschap rondom. De aanleg is geënt op het natuurlijk reliëf dat hierdoor wordt versterkt en deze combinatie verleent de kasseiwegen een beeldbepalend karakter in de ruime omgeving.

De overige kasseiwegen in het pakket spelen als lijnelementen ook een zekere structurerende rol maar dit blijft beperkt tot de onmiddellijke omgeving van de weg zoals in het geval van de Keulenstraat.

Zichten maken deel uit van de contextwaarde van de kasseiweg en dragen als dusdanig onrechtstreeks bij tot de esthetische waarde. De ruimtelijk-structurerende waarde kan op basis hiervan niet toegekend worden. De zichten van op de kasseiwegen op het omringende landschap kunnen niet beschouwd worden als een erfgoedkenmerk van de weg zelf want liggen buiten de afbakening van het onroerend goed.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.4. Opmerkingen van de zakelijkrechthouder(s)

¹ <https://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1025678¶m=inhoud&AID=1198973>

De opmerkingen werden gevraagd op 13 november 2023.

De zakelijkrechthouder gaf geen opmerkingen over deze bescherming.

1.5. Conclusie voorafgaand aan de voorlopige bescherming

De uitgebrachte adviezen hebben invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit. Het inhoudelijk dossier werd als volgt aangepast:

Onder punt 2.4.3. Natuur en Bos, werd volgende passage toegevoegd:

- Holle wegen en hun vegetatie zijn op basis van artikel 7 van het Besluit van de Vlaamse regering van 23 juli 1998 tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (Vegetatiebesluit) verboden te wijzigen kleine landschapselementen. Van het wijzigingsverbod kan slechts worden afgeweken middels het verkrijgen van een ontheffing, aan te vragen bij het Agentschap voor Natuur en Bos.

- Holle wegen bestaan uit het vlakke weggedeelte, de taluds en de schouders van de taluds. Waar deze schouders van de taluds (eerste twee meter bovenop talud) op aanpalende percelen zijn gelegen, dient een eventueel beschermingsbesluit ook die gedeelten van die private percelen te omvatten.

- Holle wegen en hun vegetaties moeten als kleine landschapselementen worden beheerd volgens de code van goede natuurpraktijk (zie bijlage 1 onderaan

[https://codex.vlaanderen.be/portals/codex/documenten/1006515.html#:~:text=Onder%20k](https://codex.vlaanderen.be/portals/codex/documenten/1006515.html#:~:text=Onder%20kleine%20landschapselementen%20(3)%20moet,bosjes%2C%20bronnen%2C%20dijken%2C%20grachten)

[20landschapselementen%20\(3\)%20moet,bosjes%2C%20bronnen%2C%20dijken%2C%20grachten](https://codex.vlaanderen.be/portals/codex/documenten/1006515.html#:~:text=Onder%20k))

- In het beheerplan vastgelegde maatregelen kunnen geen voorrang hebben op bovenstaande regelgeving.

- Onderstaande direct werkende normen zijn hierbij van toepassing:

Artikel 16 Decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu van 21.10.1997

Artikel 7 Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het decreet van 21.10.1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu van 23.07.1998

Artikel 81 en 90bis Bosdecreet.

- Onderstaande doelstellingen of zorgplichten zijn hierbij van toepassing:

Artikel 14 §1 Decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu van 21.10.1997.

Onder 3.1. Beheersdoelstellingen, werd volgende zin geschrapt: 'Vereiste uitwijkstroken moeten zorgvuldig ingepast worden met gelijksoortige materialen.'

2. Adviezen en bezwaren uitgebracht na de voorlopige bescherming en voorafgaand aan de definitieve bescherming

2.1. Openbaar onderzoek en hoorrecht

De gemeente Hoegaarden organiseerde het openbaar onderzoek van 25 maart 2024 tot en met 24 april 2024.

Tijdens het openbaar onderzoek werd een bezwaar ingediend. Dit wordt achtereenvolgens behandeld.

Geen zakelijkrechthouder(s) beriepen zich op het hoorrecht en vroeg(en) gehoord te worden door het agentschap.

Omwille van privacy-redenen zijn de bezwaren anoniem opgenomen in dit document. Het beschermingsdossier bevat een overzicht van alle bezwaren en de gegevens van de bezwaarindieners.

2.1.1. Bezwaar 1 uitgebracht tijdens het openbaar onderzoek:

De bezwaarindiener haalt aan dat de Keulenstraat foutief is ingetekend. De aangeduide weg is een 50-tal meter te kort aangezien de inrit tot het kasteel met de restanten van de verdwenen poort en de bijhorende weg, verder vertrekt richting Waversesteenweg. De bezwaarindiener vraagt de volledige weg te beschermen evenals de middeleeuwse veldkapel van Sint-Rochus.

Behandeling van het bezwaar:

De afbakening van de bescherming heeft als doel de nog herkenbare relictten van de kasseiweg uit de 19de eeuw te vatten. Als bron voor dit wegtracé werd het mutatieplan van de Atlas der Buurtwegen uit 1845 gebruikt. De bescherming beperkt zich tot het gekasseide wegdeel zoals waargenomen op het terrein, het vervolg van de weg is onverhard of slechts fragmentair gekasseid en heeft aldus minder erfgoedwaarde. De inrit van het kasteel valt buiten het wegtracé en sluit aan bij het kasteeldomein van Meldert dat reeds beschermd is als dorpsgezicht (MB 14/01/1993).

Het verlengde van de weg tot de Waversesteenweg werd niet mee opgenomen in de bescherming omdat vanaf dit punt het wegtracé deels onverhard is, deels afgedekt is met asfalt en deels gekasseid is met een sterk gemengde samenstelling. Hierdoor scoort dit wegdeel lager qua herkenbaarheid en representativiteit en heeft dit een negatieve impact op de erfgoedwaarde van de kasseiweg. Ook ter hoogte van de veldkapel is de kasseiweg niet langer bewaard. Om die reden blijft de afbakening van de bescherming beperkt tot halfweg de Keulenstraat.

De afbakening van de bescherming blijft ongewijzigd.

2.2. Conclusie

De adviezen en bezwaren uitgebracht na de voorlopige bescherming en voorafgaand aan de definitieve bescherming hebben geen invloed op het inhoudelijk dossier of het ministerieel besluit. Het inhoudelijk dossier noch het ministerieel besluit werden aangepast na de voorlopige bescherming.